

Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Perspectief op de nationale omgevingsvisie en grondbeleid

Jaar van de Ruimte 2015

VvG congres
12 november 2014

Nathalie Harrems
Directie Ruimtelijke Ontwikkeling

Wat is er aan de hand?

Tijdperk van de steden

Trek naar de steden, steden brandpunten van economische groei
-> vraagt om knooppunten van stromen

Governance vraagstuk, energieke samenleving

Burger initiatieven, maatschappelijke betrokkenheid bedrijven
-> vraagt om een regionaal / decentraal benadering, crowdsourcing

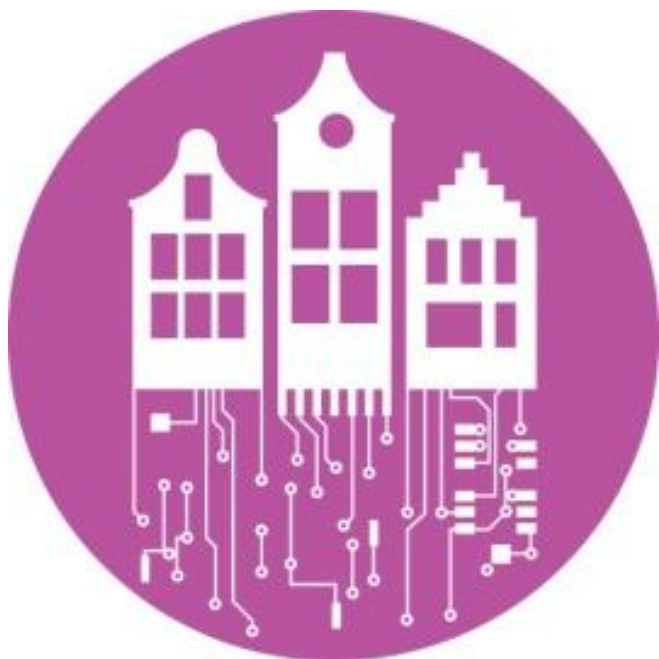
Energietransitie, klimaatverandering

Internationale doelstellingen
-> vraagt om circulaire economie

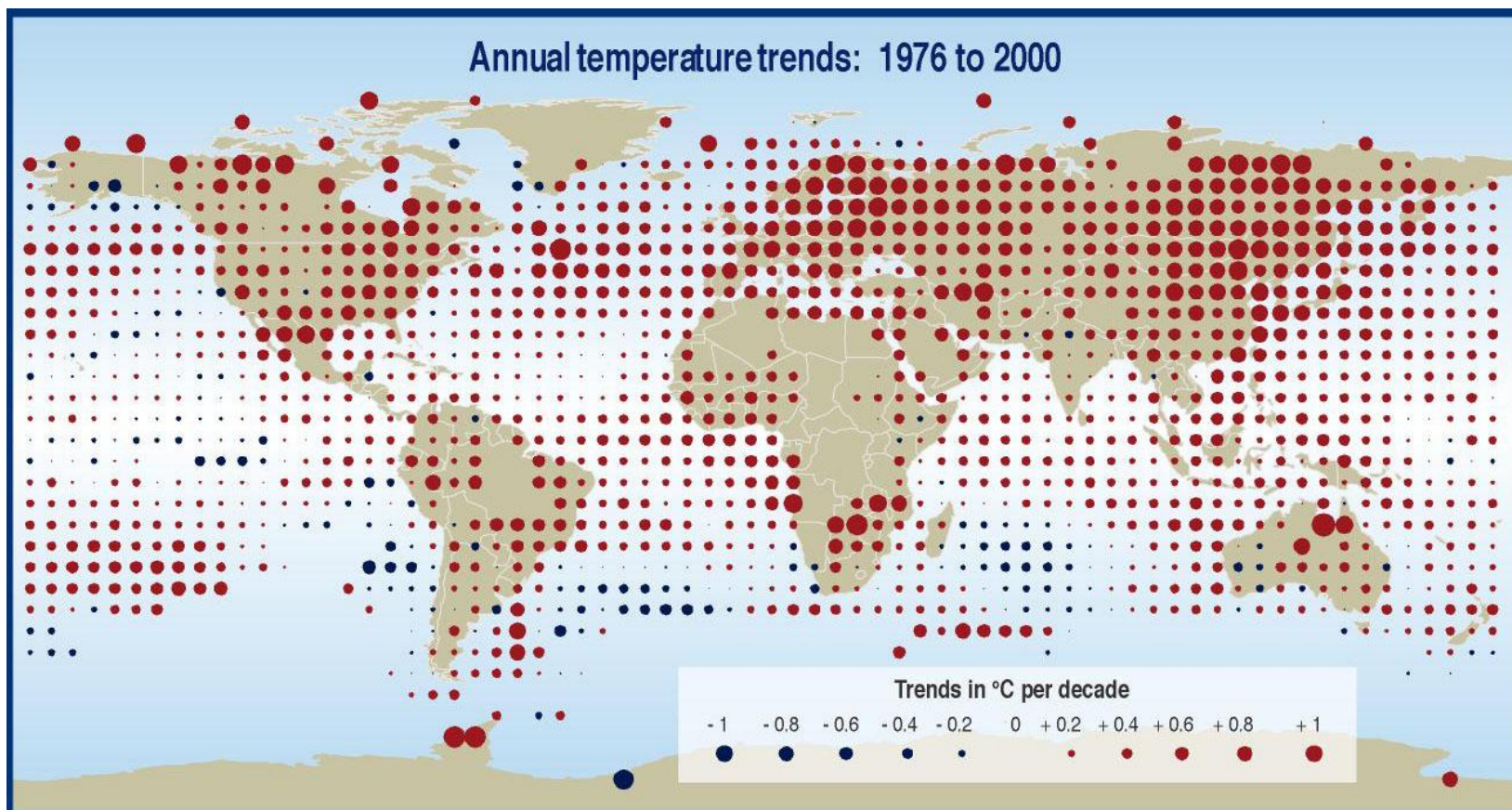
Digitalisering

Het verschil tussen de fysieke en digitale wereld vervaagt
-> vraagt om slimme steden, open data, automatic cars

Smart Cities

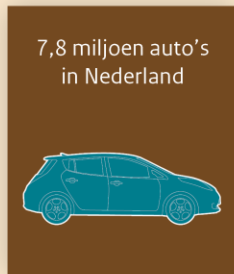
Klimaatverandering

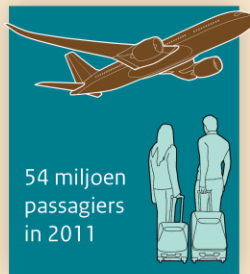
Andere trends

Mobiliteit groeit,

Nederlanders zijn nog nooit zo mobiel geweest. Mobiliteit draagt bij aan een prettig leven. Dankzij de auto en het vliegtuig kunnen we onze vrije tijd doorbrengen waar we maar willen. We wonen verder van ons werk, maar we zijn er nog net zo lang onderweg naar als 10 jaar geleden, omdat we sneller reizen. Ook staan we nog steeds veel in de file. Daarnaast staan we voor de opgave om de uitstoot van broeikasgassen drastisch te gaan beperken.

Dit is met de helft toegenomen ten opzichte van 1990.

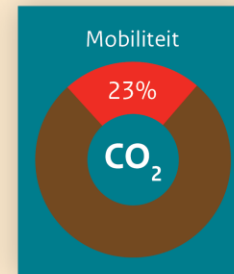

Het vliegverkeer van en naar Nederlandse luchthavens is verdrievoudigd sinds de jaren 80.

druk op het milieu hoog

Nederland is wereldwijd fietsland nummer 1. Een kwart van de verplaatsingen is op de fiets.

Mobiliteit is verantwoordelijk voor een kwart van de CO₂-uitstoot in Nederland. Dit is nog exclusief internationale scheepvaart en luchtvaart.

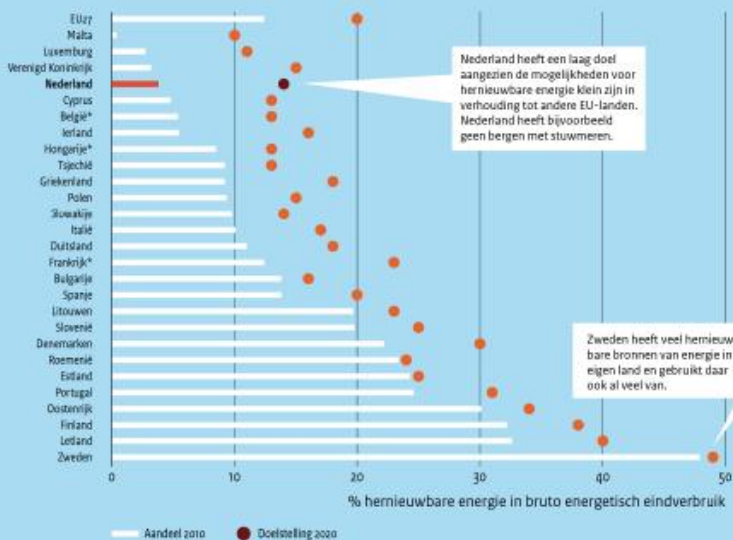

De Europese Unie wil in 2050 60% minder uitstoot van broeikasgassen door transport dan in 1990.

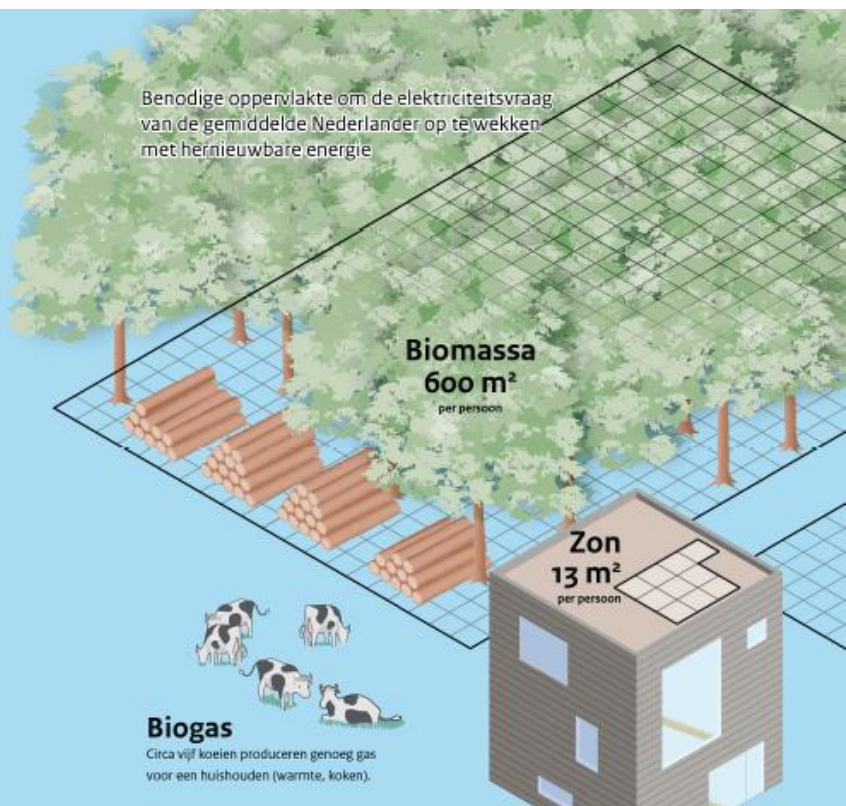
Duurzame energie

Verandering kost ruimte

Nederland heeft een relatief klein aandeel hernieuwbare energie en een laag doel vergeleken met andere EU-landen in 2012.

De productie van hernieuwbare energie vraagt veel ruimte. Het is niet mogelijk om Nederland met eigen biomassa van energie te voorzien: we hebben niet voldoende ruimte in Nederland om de vereiste hoeveelheid biomassa zelf te telen.

Dus grote maatschappelijke uitdagingen

De ruimtelijke inpassingsvraag is fors en complex, zeker waar de ruimtelijke opgaven samenkomen, vooral op knooppunten en in steden.

De omgevingswet verplicht het rijk en de provincies tot het maken van een integrale visie voor eigen grondgebied.

De zes kerninstrumenten van de Omgevingswet

1. De omgevingsvisie
2. Het plan of programma
3. Decentrale regelgeving
4. Algemene rijksregels voor activiteiten in de leefomgeving
5. De omgevingsvergunning
6. Het projectbesluit

Een omgevingsvisie ...

- ...is een samenhangend, strategisch plan voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn.
- ... biedt een vernieuwing van beleid gebaseerd op verbinding van de verschillende sectoren en de maatschappelijke uitdagingen.
- ... geeft een robuuste basis voor lange termijn opgaven en is uitvoeringsgericht waar urgente opgaven liggen.

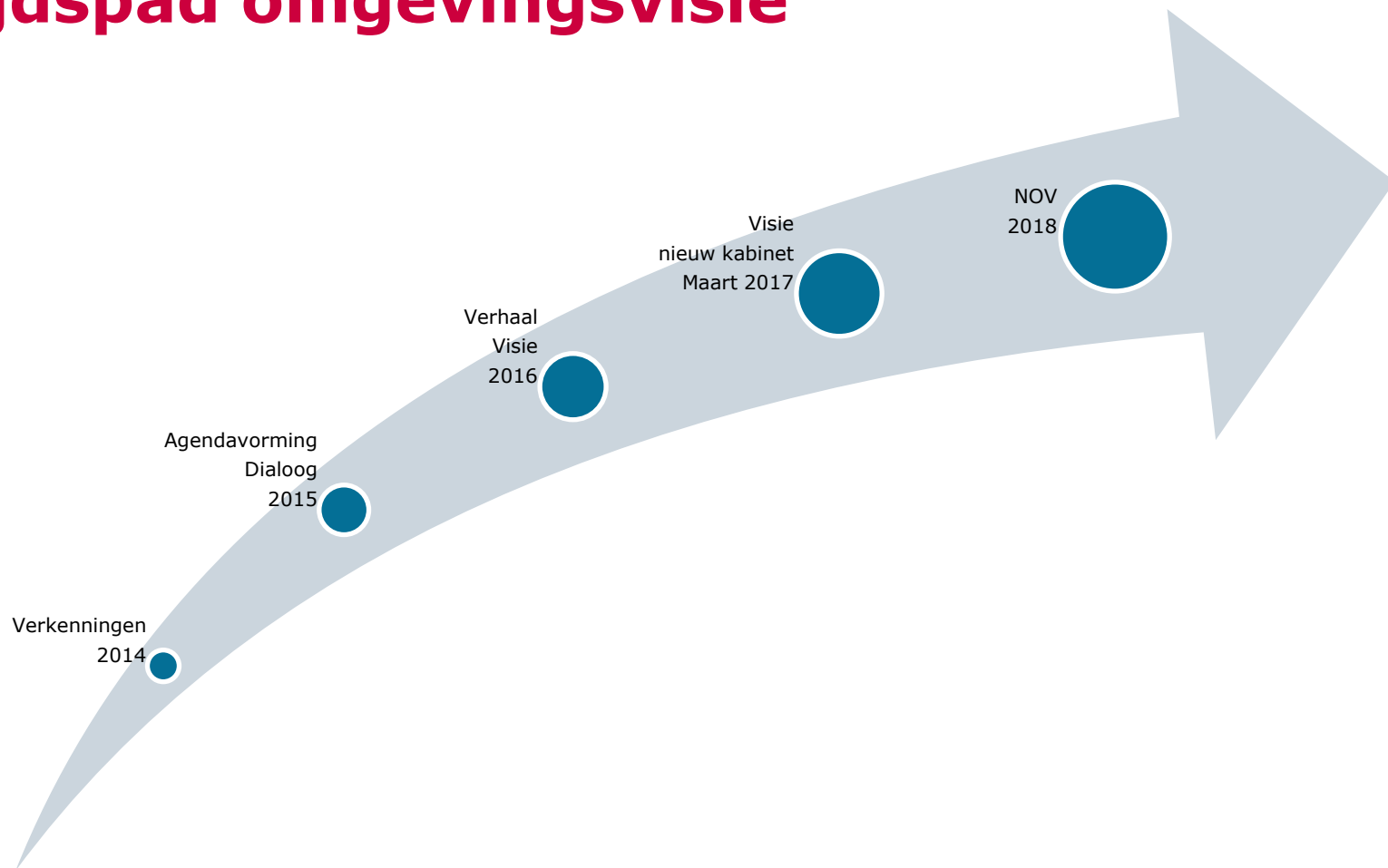
Verandering ten opzichte van huidige plannen

De omgevingsvisie komt in plaats van de huidige sectorale strategische plannen:

1. De (gebiedsdekkende) structuurvisie voor ruimtelijke ordening
2. Het waterplan
3. Het milieubeleidsplan
4. Het verkeers- en vervoersplan
5. Ruimtelijke aspecten van de natuurvisie uit de voorziene Wet natuurbescherming

Tijdspad omgevingsvisie

Jaar van de Ruimte 2015

- Gebruikers van de ruimte beter betrekken bij de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland.
- Een eigentijdse grondslag vinden voor het ruimtelijk handelen van overheden en private investeerders.

Het Jaar van de Ruimte organiseert het maatschappelijke, politieke en professionele debat over de ruimtelijke toekomst van Nederland.

Het Jaar van de Ruimte

kan het rijk en betrokken medeoverheden en andere partners een inspirerend en wenkend handelingsperspectief bieden voor de aanpak van de maatschappelijke uitdagingen in de fysieke leefomgeving met een openingsbod op 15 januari en een slotmanifest op 15 december 2015.

Input voor de nationale omgevingsvisie

- De nationale omgevingsvisie wordt met andere overheden en stakeholders in een co-creatief, vernieuwend proces ontwikkeld, dat recht doet aan de reikwijdte ervan en dat, voor wat betreft 'governance', past bij de huidige energieke samenleving.
- Invulling o.a. door 5 omgevingstafels

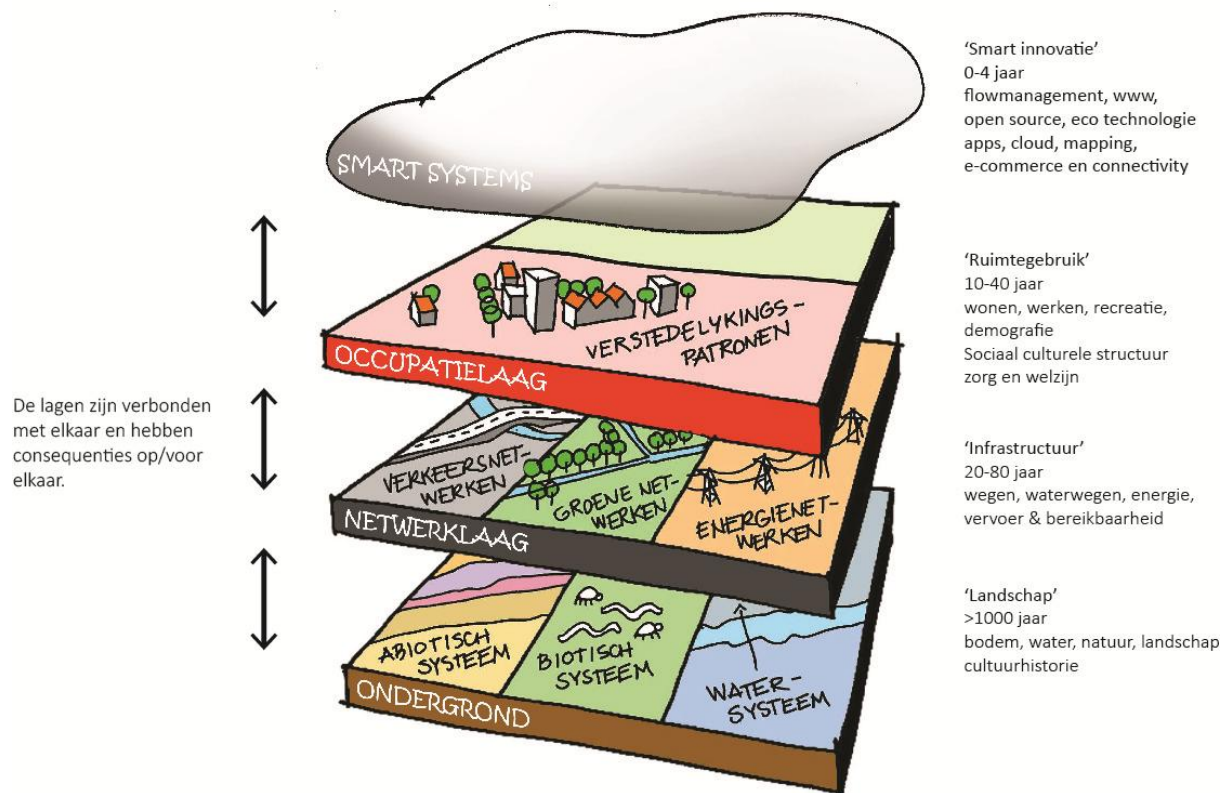
Leefbaar, bereikbaar en veilig Nederland

Samen met haar partners in de samenleving zorgt het ministerie van IenM er voor dat Nederland leefbaar, bereikbaar en veilig is.

Nederland zal in 2030 in de wereld bekend staan als:

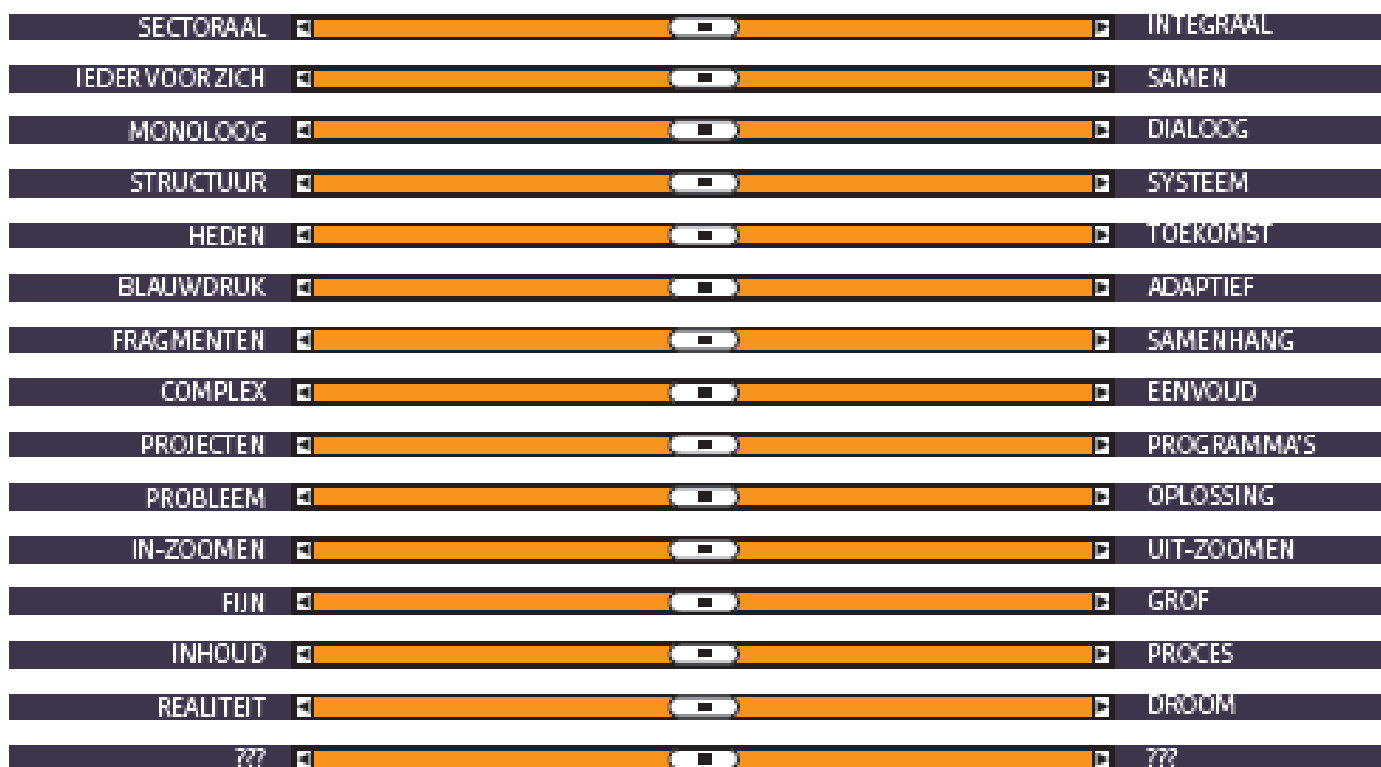
- **De best beschermde en schoonste delta**, met voor alle inwoners voldoende zoet water en klimaatbestendig ingerichte steden. De lucht en waterkwaliteit zijn in 2030 van Europese topkwaliteit.
- **Knooppunt van excellente verbindingen** door de lucht, over de weg, het spoor, het water en het internet verbonden met Europa en de wereld, met maximale service aan alle gebruikers, betrouwbaar, volkomen veilig, uitstootvrij, geluidsarm en energieneutraal.
- **Koploper in het sluiten van grondstoffenkringlopen** in verstedelijkte en landelijke gebieden met de minste restafval van Europa en de hoogste efficiency per inwoner in het gebruik van grondstoffen en energie.
- **De slimste stad van NW-Europa** met verbonden kernen, groene ruimte en water die de concurrentie aankan met andere metropolen in Europa, met kansen voor iedereen, betaalbaar, gezond, aantrekkelijk voor bedrijven en inwoners, een toonbeeld van meervoudig ruimtegebruik.
- **Land waar burgers en bedrijven betrokken zijn bij hun leefomgeving** en met één druk op de knop kunnen nagaan wat de kwaliteit van die omgeving is en wat zij op hun percelen mogen bouwen.

Integrale benadering staat centraal

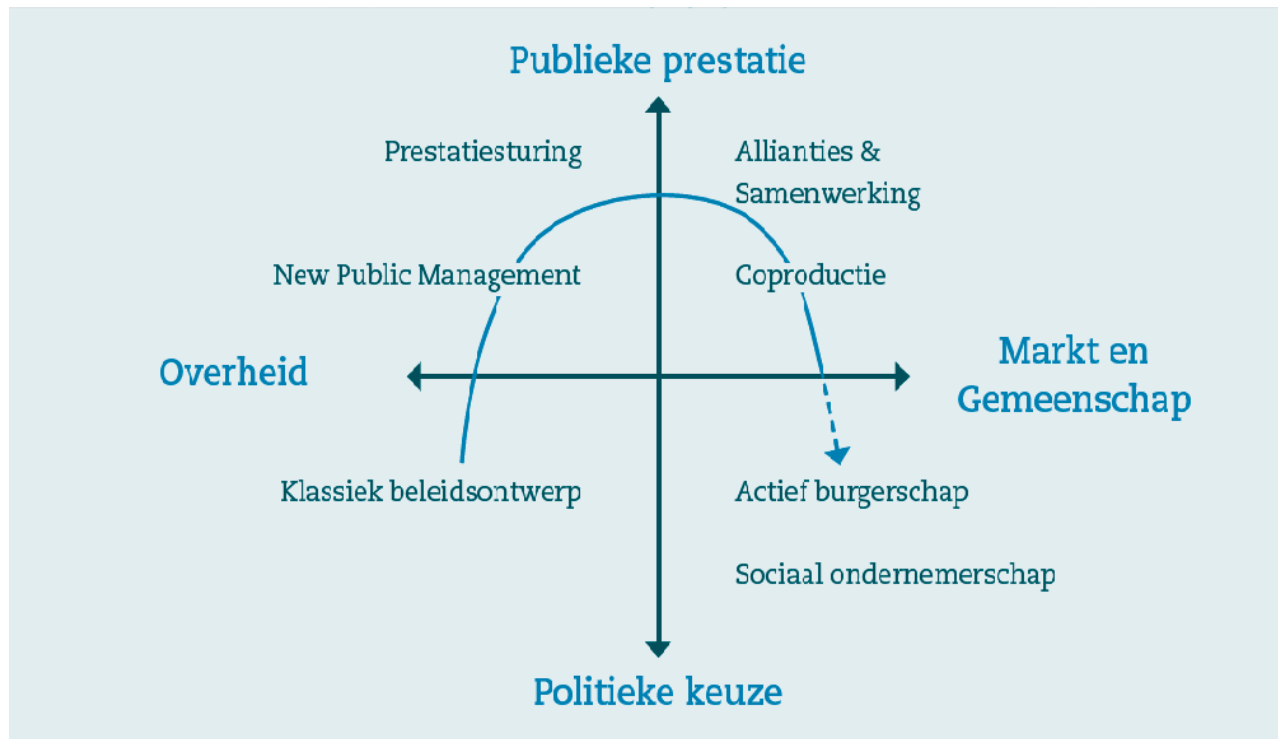

Een scala aan onderwerpen

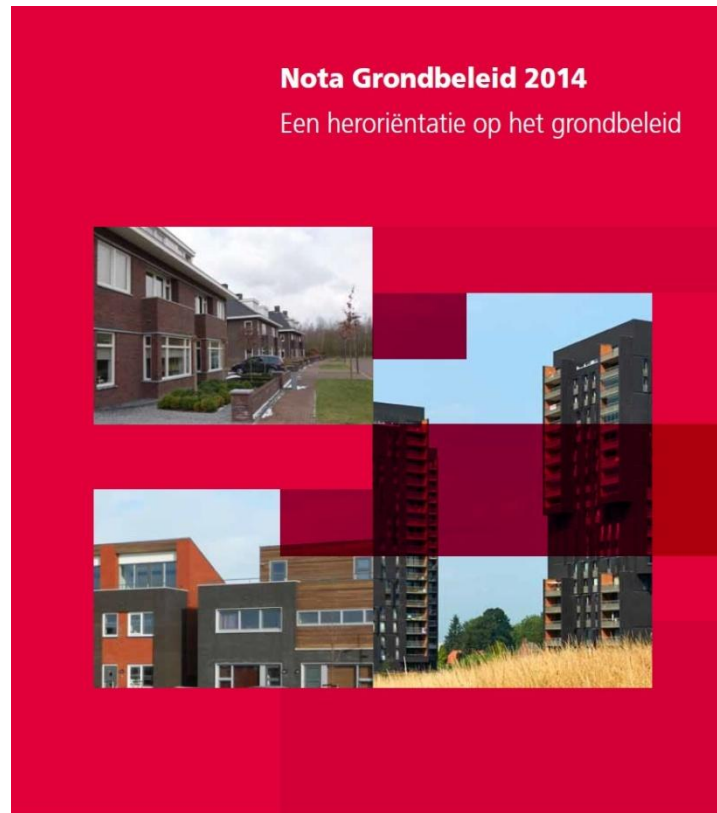

Dynamiek in overheidssturing en organisatie

Heroriëntatie van het grondbeleid

Faciliterend grondbeleid wordt belangrijker

*In de toekomst zal
minder vaak actief grondbeleid
- grond kopen, bouwrijp maken
en ontwikkelen- worden ingezet
door de gemeente en neemt het
belang van faciliterend
grondbeleid toe.*

Voorzichtig met actief grondbeleid

Het uitgangspunt van de gemeente Dordrecht is: "Geen actief grondbeleid, tenzij".

Nota Grondbeleid 2014

"Regie op exploitatie"

Gemeente Dordrecht
Stadsontwikkeling

Grondbedrijf

Grondbeleid is maatwerk

	Actieve productie (veel risico)	Productie via Samenwerking (gedeeld risico)	Facilitaire productie (geen risico)
Actieve regie	Arena 1 Gemeente verwerft grond, stelt publiekrechtelijke kaders en verkoopt bouwrijpe grond Arena 7 Gemeente zorgt voor bovenwijkse werken	Arena 2 Gemeente neemt het initiatief tot partnership met marktpartijen, er wordt een PPS contract gesloten (waaronder een bouwclaim)	Arena 3 Gemeente stimuleert en organiseert ontwikkeling, maar marktpartijen voeren deze uit. De gemeente verhaalt kosten via een (anterieure) grondexploitatieovereenkomst of exploitatieplan
Reactieve regie	Arena 4 Gemeente verwerft grond die zij als gelegenheidsaankoop aangeboden krijgt en ontwikkelt deze tot bouwrijpe grond	Arena 5 Gemeente neemt op voorstel van anderen risicodragend deel aan initiatieven van marktpartijen. Er wordt een PPS contract gesloten (waaronder een bouwclaim)	Arena 6 Gemeente faciliteert initiatieven van marktpartijen en verhaalt kosten via een (anterieure) grondexploitatieovereenkomst

Bij maatwerk hoort een goed gevulde gereedschapskist

Transparantie: het grondbeleid op orde

gemeente VOORSCHOTEN

Grondige afspraken voor de toekomst

Nota Grondbeleid 2011 gemeente Voorschoten

Advies: regel stedelijke herverkaveling

Agenda van het grondbeleid

- Verruimen van de mogelijkheden voor een flexibel grondbeleid
- Handhaven van een gevarieerde en evenwichtige gereedschapskist voor actief- en faciliterend grondbeleid
- Versterken van het faciliterende grondbeleid (regeling stedelijke herverkaveling)
- Transparantie over financiële consequenties en risico's

Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2013–2014

27 581

Grondbeleid

Nr. 47

BRIEF VAN DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 20 december 2013

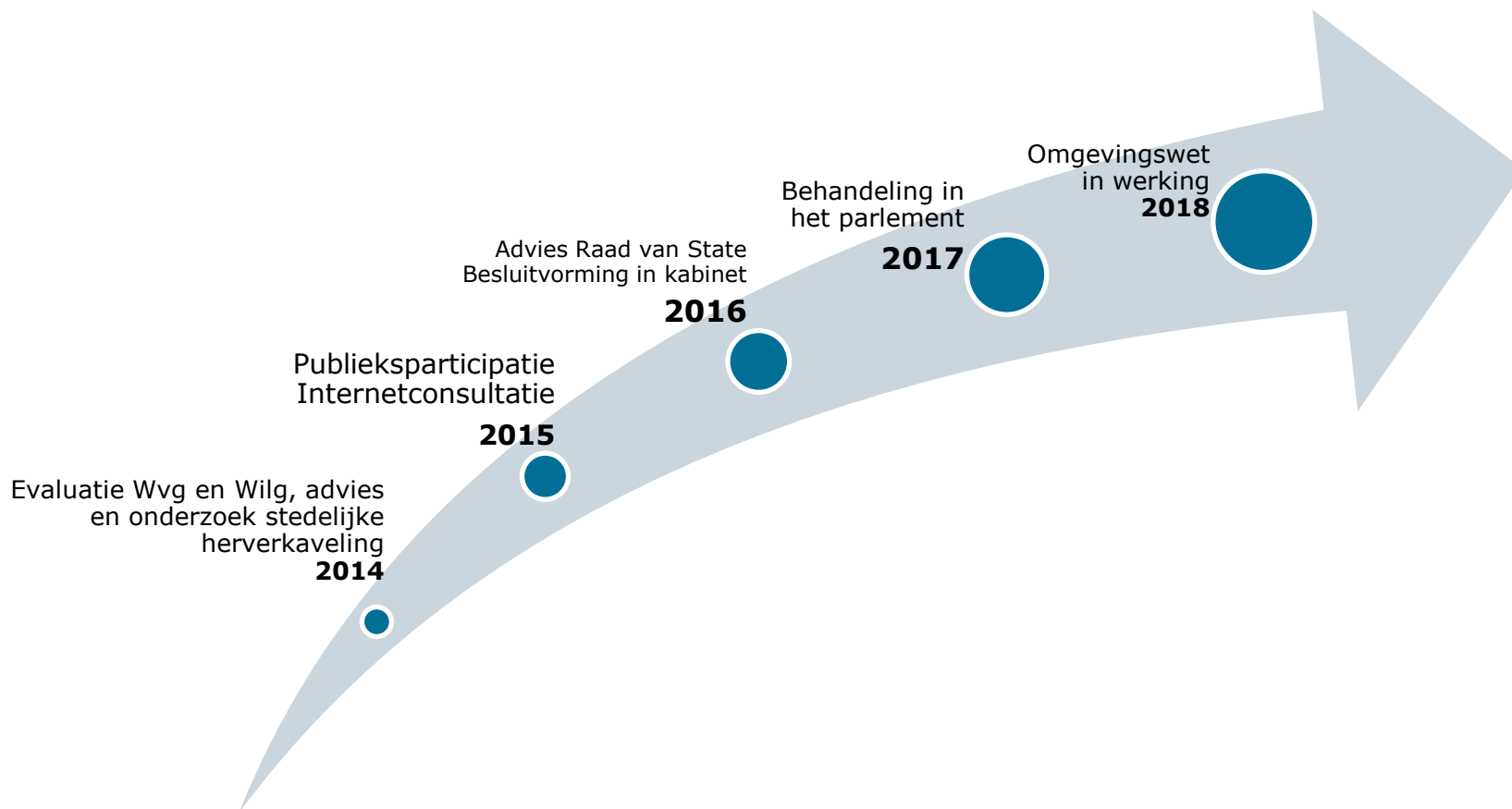

Werken aan de gereedheidskist

- Omgevingswet
- Overzetten Bro naar het Omgevingsbesluit
- Wetsvoorstel Eigendom en Herverkaveling

Tijdspad wetsvoorstel Eigendom en herverkaveling

Wenkend perspectief voor 2018

- Een nationale omgevingsvisie met strategische keuzes inzake maatschappelijke vraagstukken (energie, stedelijke ontwikkeling, krimp, klimaat).
- Met bijpassende instrumenten voor het grondbeleid die meer kansen bieden voor maatschappelijk initiatief.
- Samen werken we aan de vernieuwing in de gebiedsontwikkeling!